

Slutrapport

Återrapportering av ekonomiskt stöd till lokalt brottsförebyggande projekt

Det sker mycket brottsförebyggande arbete runtom i landet, både som projekt och i den löpande verksamheten. Några av dessa insatser har kunnat genomföras med hjälp av ekonomiskt stöd från Brottsförebyggande rådet (Brå). Arbetet dokumenteras och efter insatsen lämnas en slutrapport till Brå.

Erfarenheterna från de olika projekten är många gånger intressanta för andra som arbetar med brottsförebyggande arbete och därför publicerar Brå ett urval av rapporterna på myndighetens webbplats.

För sakuppgifter och slutsatser står respektive författare eller organisation.

Fler rapporter finns att ladda ner på www.bra.se/lokaltarbete

2007 06 17 Stockholm

Föreningen för teater och dokumentation i Järfälla
Blomstervägen 11A
176 74 Järfälla
www.teodok.com

Rapport Änglar över Kallhäll

Målen föreningen TEODOK har haft med projektet *Änglar över Kallhäll*:

- Att genomföra teaterföreställningen *Änglar över Kallhäll* och ge tjugo föreställningar i sitt teaterhus, Gamla Folkets Hus i Kallhäll.
- Att föreställningen skulle ses - förutom av den ordinarie publiken - av ungdomar och elever i Järfälla kommun.
- Att genom sitt praktiska teaterarbete öka deltagarnas lust, nyfikenhet och tilltro till de egna möjligheterna. Att ge unga i föreningen möjlighet att utveckla sin kreativitet som en del av identitetsskapandet och ge trygghet i en större grupp bestående av flera generationer samt förebygga ett destruktivt beteende.
- Att knyta länkar mellan olika grupper i det lokala samhället.

Utvärdering av målen

Genomförandet av föreställningen

Föreningen hade premiär den 17 mars 2007 som planerat. Publik tillströmningen var så stor att man fann det möjligt att förlänga spelperioden med två föreställningar, sammanlagt blev det då 22 föreställningar och den sista gavs den 12 maj. Föreställningen var i två akter och ca: två timmar lång, plus en paus på tjugo minuter.

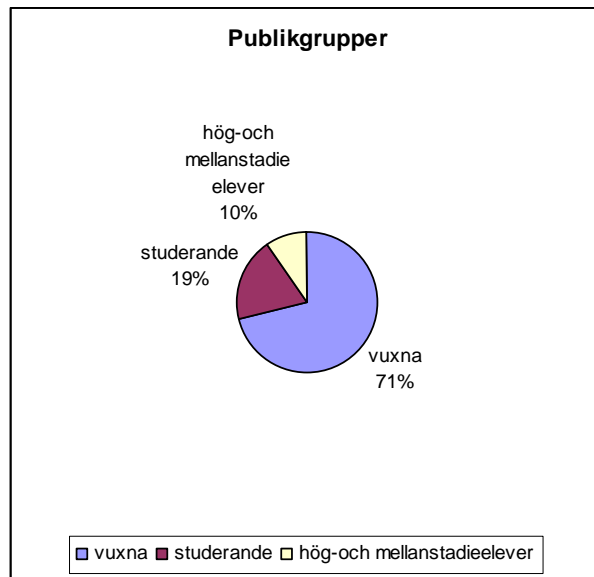
Repetitionsarbetet var som väntat mycket intensivt under vår/vintern, tillsammans med färdigställandet av ljussättning, musikrepetitioner för orkester, dekorbygge, kostym- och maskarbete samt med publik- och marknadsföringsarbete. Tack vare många medlemmarnas erfarenheter från tidigare produktioner och de professionellt medverkande teaterarbetarna kom allt att vara klart till utsatt tid.

Föreställningen blev mycket bra. Publikens reaktioner under och efter föreställningen samt vad de skrev i föreningens dagbok vittnar om en föreställning som berörde. Här följer några kommentarer ur boken:

"Det var så bra, så bra. Det ger mer än proffsteater Jag har torkat tårarna", "vilket fantastiskt framträdande vi fått glädjen, ynnesten att få se", "jag blir så rörd", "så mycket tänkvärd", "suveränt bra" "bland det bästa man upplevt" "väldigt bra, fler klasser borde komma" etc..

Den goda publik tillströmningen är också ett tecken på att föreställningen uppskattades stort, då den viktigaste marknadsföringen är den så kallade mun mot mun metoden.

Föreställningen kom under våren att ses av sammanlagt 2 137 personer varav 595 barn/ungdomar. Beläggningen var 81 %.

På grund av det stora intresset kommer föreställningen ges tio kvällar till, med ny premiär den 2 september t.o.m. den 20 september.

Den unga publiken

Under hösten och våren fick skolornas rektorer och lärare kännedom om föreställningen via kommunen och genom brev och mail ifrån föreningen. Skolornas kulturombud fick genom kommunens kulturombudsträffar möta representanter ifrån produktionen och höra om föreställningen. Priset för skolungdomar och deras lärare var 50 kronor. Ett stort och ambitiöst läromaterial erbjöds skolorna. (Läromaterialet medföljer denna rapport).

Vi hade gärna sett att fler skolungdomar kom, särskilt då vi fann att föreställningen uppskattades av elever och gav många spontana samtal efteråt.

Skolorna nåddes av informationen tidigt. Kommunens strategigrupp som består av rektorer ifrån kommunens olika områden fick kännedom redan i oktober/november och de visade då stort intresse enligt kommunens kulturchef, men slutsatsen måste ändå bli att många inte har haft tid och resurser att förverkliga önskan om att eleverna skulle komma iväg. Det är också tydligt när publikgruppen försökt att nå skolornas rektorer, de har varken tid att ringa upp eller svara på mail.

Vi är övertygade om att intresse och önskan fanns hos många lärare att deras elever skulle se föreställningen i och om sin egen kommun. Föreningen skickad efter spelperioden ut ett mail till de lärare som kom med elever och såg föreställningen och bad om en *kort* utvärdering. Endast en lärare svarade. Vi tar det som ett bevis på den tidspress som många lärare har. Här följer den korta utvärdering som kom in:

”Jag måste börja med att GRATULERA till en enastående föreställning!!

Jag var där med min klass på 12 elever för årskurs 7-9. Flera av dessa elever hade aldrig varit på en teater tidigare och ALLA var väldigt nöjda.

Vi diskuterade pjäsen sedan och utgick ifrån vad de tyckt om och varför. De olika personernas personligheter och hur det visades på scen. Vi diskuterade känslor och jämförde då och nu.

Sammanfattningsvis så hade vi en väldigt givande kväll med ett utmärkt samtal sedan.

Jag tyckte lärmaterialet var väldigt bra, men pga. tidsbrist kunde vi inte fördjupa oss mera. Cykelturen gör vi kanske i slutet av terminen?

Vi ser fram emot fler föreställningar.”

Kommunen hade beslutat sig för att då 2007 var utnämnt till ”Ungkulturår” satsa stort på Unga och kultur och vi hade inlett samtal om hur *Änglar över Kallhäll* skulle kunna vara en del i den satsningen. Efter valet blev ”Ungkulturåret” nedlagt av den nya regeringen och även Järfälla kommun tog beslut om att inte genomföra de planer som var påbörjade. Detta kunde möjligen ha varit till hjälp i arbetet att skapa tid och resurser för skolorna att komma och se föreställningen. Det är många gånger lättare för lärare när kommunen kommer med ett samordnat erbjudande än när varje lärare för sig skall ta beslut, boka, hitta finansiering, informera föräldrar etc.

Förutom hög- och mellanstadiel elever kom även Gymnasieelever, Folkhögskoleelever och många unga som kom ”av sig själva”.

Deltagarnas lust, kreativitet och utveckling

I slutet av maj, efter spelperioden, genomförde producenten för projektet ett samtal med barnen/ungdomarna som medverkat i föreställningen - de var drygt ett tjugotal mellan nio och nitton år - för att få deras syn på projektet och vad tiden på teatern betytt för dem.

De berättar att de har lärt sig ta ansvar, lärt sig att våga säga sitt och lärt sig diskutera. De säger att de vågar vara sig själva för här lyssnar folk på vad man säger. Teaterhuset jämfört med skolan är som demokrati och diktatur. Alla kan se och känna att självförtroendet växt hos dem alla. Skolarbetet har för en del blivit lidande då så mycket tid har lagts ner på teatern, fast å andra sidan tycker de att teatern har hjälpt till på andra sätt – jag är inte lika blyg nu, t.ex. Nu vågar de stå upp och säga saker som de står för, på ett annat sätt än tidigare. De har lärt sig improvisera i teatern och i ”livet”, vilket de tycker är en tillgång, då är man mindre orolig. De upplever teatern som en magisk plats och det är skönt med den gemensamma gruppkänslan, det bästa är med alla generationer som finns här och de vill inte bli uppdelade i unga och gamla!

Strax före premiär skedde något som var mycket omskakande för hela ensemblen. Två ungdomar ur ensemblen, varav en med en stor roll, lämnade teatern och föreställningen mitt under generalrepetition. Det var två unga som haft det trassligt men där ensemblen upplevt att det gick åt rätt håll och tillsammans med deras föräldrar kunde arbetet gå framåt och arbetet på teatern blev en positiv sporre för dem. Efter händelsen och efter många och långa samtal kom ungdomar inte att fortsätta på teatern.

Vid utvärderingen med ungdomarna samtalade de om vilken svår och dubbel upplevelse det var för dem. Det blev mycket lugnare och skönare på teatern utan de två killarna som stört och ”trackat” i ungdomsgruppen men samtidigt var det ju tråkigt att de inte kunde fortsätta. Många funderade på hur detta skulle påverka killarna i framtiden. I gruppen uppstod olika ”samvetsdiskussioner”.

Tidigare hade en tjej som inte klarade av att fortsätta repetitionsarbetet pga. egna svårigheter uteblivit under en tid men senare kunnat fortsätta delta i teaterns liv och i gruppen, trots att hon inte stod på scen. Där hade de upprörda känslorna fått möjlighet att ventileras med kompisen och sedan lugnat ner sig.

Erfarenheter som dessa har gjort att de förstått vad betydelsefull man är på teatern och i det kollektiva jobbet, vilket ansvar man har själv och vilket självförtroende det givit dem.

Det kreativa arbetet har för denna femtiomanna ensemble varit stor och lusten likaså. Allas delaktighet har varit påtaglig. Arbetet har gått framåt för varje vecka och alla har varit delaktiga på sitt sätt.

Kontakter med det lokala samhället

Föreningen inledde hela projektet med forskning och diskussioner om samhället idag, om utvecklingen i Kallhäll från Bruksort till Förort, för mer än två år sedan. Man träffade då olika grupper och personer verksamma i Kallhäll m.fl. Det var utifrån dessa diskussioner som pjäsen sedan beställdes från dramatikern Cannie Möller.

Under repetitionsarbetet och spelperioden har flera av dessa kontakter återupptagits.

I januari träffade regissören och publikarbetsgruppen "Tjejjouren i Järfälla" där vi diskuterade deras erfarenheter av tjejers situation utifrån den problematik som tas upp i föreställningen.

Därefter kom de och såg repetitioner och deras reflektioner och samtal efteråt var viktiga för arbetet på scenen. I vårt lärarmaterial erbjöd vi lärarna att få ett besök ute i klassrummen efter att de sett föreställningen av "Tjejjouren". Detta har inte skett men möjligheten finns ännu kvar och förhoppningsvis har lärare uppmärksammat att det finns en tjejjour i kommunen som är villig till klassdiskussioner om man skulle ha behov därav.

Under repetitionsarbetet framträdde vi i Järfälla bibliotek och i Kallhälls nya Folkets Hus för att göra oss synliga för kommande publikgrupper.

Ungdomens Hus är en annan samarbetspart som har dokumenterat föreställningen och som nu redigerar inspelningarna till en DVD som eventuellt kommer att finnas att låna på Biblioteket i Järfälla.

Några lärare kom till våra provföreställningar. Fältassistenterna i kommunen kom och såg föreställningen när den var klar. Folkets Hus i Kallhäll (det nya) kom med ett stort antal lokala föreningar.

Vår bedömning är att vi nått ut väl med föreställningen. Vår önskan är att göra det än mer genom att ta upp föreställningen och ge ytterligare tio föreställningar i september. Vi har informerat skolorna om detta och hoppas på större genomslagskraft till höstterminen.

Genom fortsatta kontakter med tjejjouren, fältassistenterna etc.. kan ännu fler unga nås av föreställningen.

Vi har inlett kontakt med det lokala BRÅ i Järfälla och kommer till hösten ha möjlighet till samarbete med dem och nå Trygghetsvärdar, lokalpoliser m.fl..

Sammanfattning

Föreningens mål har uppnåtts över förväntan. Föreställningen blev mycket lyckad. Det gemensamma arbetet genomfördes av säkert ett sjutotal personer som i och med premiären och en lång spelperiod kunde känna självförtroendet växa för varje dag och känna glädje över att ha skapat något stort tillsammans, som andra människor kom för att se. Föreställningen kom att beröra en stor publik tack vare föreställningens mycket angelägna tema och ämne. Vilka är vi som bor i Kallhäll, vad händer runt om oss, hur skall vi förhålla oss till vår egen

samtid och människorna vi möter varje dag på väg till pendeltågstationen? ”Vad är människovärde idag?” var det centrala temat i föreställningen.

Det visade sig vara mycket lyckat med musikteaterns form för nå publiken. Den långa repetitionstiden gav frukt, ensemblen hann bli klar och när föreställningen hade premiär var föreställningen stark och alla vana som ovana amatörskådespelare, unga som vuxna, hade nått en trovärdighet som var fantastisk att se.

Den erfarenhet som ensemblen fått av vedermödor och glädjeämnen har stärkt dem i sin självkänsla och ansvarskänsla. Arbetet med att få ihop ensemble och föreställning till en gemensam historia har givit nya kunskaper om gruppdynamik och självkänedom. Genom sitt engagemang och kreativitet har alla fått erfara hur betydelsefull var och en är i ett så kollektivt arbete som teaterarbetet. Erfarenheten har självfallet varit oerhört viktigt för de unga som står mitt i en tid då identiteten skall skapas och livet utsätter dem för många svårigheter.

Föreningen kan konstatera att det har varit svårt att ta hand om de unga som inte klarade av att inse sin egen betydelse och vad teatern krävde av dem. Till detta skulle föreningen ha behövt en heltidsanställd person som kunnat ta ett större socialt ansvar. Däremot har ensemblen och regissören kunnat ta ett mycket stort ansvar för att skapa förutsättningar för att så många som ett drygt tjugotal barn och unga skulle kunna komma så långt i teaterns arbete, både socialt, pedagogiskt och konstnärligt.

Att föreningen är en organisation som söker samarbetspartners och samtalspartners i det lokala samhället visar publiktillströmningen. Föreställningens ämne och olika teman var ett tecken på viljan att finnas mitt i samhällsutvecklingen. Med föreställningen *Änglar över Kallhäll* diskuteras ungas situation av utsatthet, drömmar, kriminalitet och osäkerhet. Här skulle föreningen kunna komma ännu längre vad gäller att samarbeta med andra grupper i samhället men med de resurser som finns har målen utan tvekan uppnåtts.

Utan att kunna mäta effekten av föreställningen *Änglar över Kallhäll* vågar vi påstå att arbetet med den och framförandet av den har givit många möjlighet att fundera och diskutera moraliska dilemman i samhället och i sitt eget liv och därmed vara friare i sina val i livet.

Stockholm 07 06 17

Mimmi Mannheimer
Producent